

Till arbetspensionsanstalterna

ÄNDRING AV LAGEN OM STATENS PENSIONER

Regeringen har avlåtit en proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 5 och 7 §§ lagen om statens pensioner (RP 48/89).

När flexibel pensionsålder i början av juli 1989 införs inom statens pensionssystem, skall det vara möjligt att noggrannare än hittills på förhand räkna ut pensionsbeloppet för den som går i pension. Därför föreslås att regeln för uträkning av den pensionsgrundande lönen ändras så, att det år under vilket anställningen upphör inte skall beaktas i sådana fall, då anställningen har fortgått under en längre tid än fyra kalenderår.

Därtill föreslås, att rätten att bevilja dispens beträffande den till pension berättigande tiden skall överföras från statsrådet till finansministeriet.

Lagen avses träda i kraft 1.7.1989.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Tapio Karsikas

Markku Sirviö

BILAGA

Regeringens proposition 48/89

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till ändring av 5 och 7 §§ lagen om statens pensioner

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Avsikten med denna proposition är att förbättra servicenivån vid verkställandet av statens pensionskydd genom att ändra regeln för uträkning av den pensionsgrundande lönen. När den flexibla pensionsåldern införs den 1 juli 1989 inom statens pensionssystem skall pensionsbeloppet för den som går i pension kunna räknas ut på förhand exaktare än nu. Det föreslås därför att regeln för uträkning av

den pensionsgrundande lönen ändras så att det år under vilket anställningen upphör i allmänhet inte skall beaktas.

Dessutom föreslås att rätten att bevilja dispens vad gäller pensionstiden överförs från statsrådet till finansministeriet.

Lagändringen avses träda i kraft den 1 juli 1989.

MOTIVERING

1. Nuläget och de föreslagna ändringarna

1.1. Uträkning av pensionslönen

Enligt 7 § lagen om statens pensioner (280/66; StPL) fastställs den pensionsgrundande lönen, nedan pensionslön, för varje anställning i regel på basis av arbetsförtjänsterna under de fyra sista kalenderåren. I ålderspensionen beaktas inkomsterna ända till dess löneutbetalningen upphör. I invalidpensionen och arbetslöshetspensionen beaktas inkomsterna ända till utgången av månaden före den kalendermånad under vilken invaliditeten eller arbetslösheten har inträtt. Dessa schablonmässiga pensionsformer har hittills kunnat tillämpas utan att pensionsbeloppen räknats ut på förhand.

Genom en lag av den 3 februari 1989 (103/89) har till StPL fogats nya former för flexibel pensionsålder, dvs. individuell förtidspension, förtida ålderspension och deltidspension. Tillämpningen av dessa nya pensionsformer förutsätter betydligt individuellare service än de traditionella schablonmässiga pensionsformerna. Statskontoret skall på förhand kunna ge den som ämnar gå i pension en beräkning av pensionsbeloppet. I det nuvarande systemet är detta inte möjligt, eftersom inkomsterna vid uträkning av pensionslönen beaktas ända till

dess anställningen upphör. Medan anställningen fortgår kan pensionsbeloppet inte meddelas på förhand, eftersom de sista inkomsterna inte ännu är kända.

Med stöd av vad som ovan anförts föreslås att 7 § 1 mom. StPL ändras så att lönerna under det år anställningen upphör inte skall beaktas när pensionslönen räknas ut, om anställningen fortgått under flera än fyra kalenderår. Inkomsterna under de fyra kalenderåren innan anställningen upphör skall genom index höjas till nivån för det år när pensionen börjar. Av dessa år skall de två väljas som till sin inkomstnivå är de mellersta, och på dessa skall pensionslönen räknas ut på samma sätt som nu. Om anställningen upphör vid årsskiftet och pensionen börjar vid ingången av januari, skall inkomsterna även under det sista hela kalenderåret beaktas när pensionslönen räknas ut.

Den föreslagna ändringen förbättrar servicenivån vid tillämpningen av statens pensionskydd. Den gör det möjligt att meddela pensionsbeloppet på förhand, varvid den som ämnar gå i pension bättre kan planera sin pensionering och hur han kommer att utnyttja de nya flexibla pensionsformerna. Ändringen försnabbar även behandlingen av pensionsansökningarna. Jämfört med den nuvarande regeln för uträkning av pensionslönen inverkar

ändringen i ringa grad antingen ökande eller minskande på beloppet av vissa pensioner.

Inom det kommunala pensionssystemet trädde en motsvarande reform i kraft den 1 januari 1987.

1.2. Dispens vad gäller pensionstiden

I vissa fall kan det för att tillgodose statens intresse vara nödvändigt att till statens tjänst få eller där hålla kvar någon som tidigare inte har intjänat alls eller endast lite pensionstid och som på grund av den framtida knappa pensionen inte är villig att inträda eller stanna kvar i statens tjänst. För dylika fall ingår i 5 § 8 mom. StPL ett stadgande som i enskilda fall, då statens intresse det påkallar, gör det möjligt att såsom pensionstid räkna sådan tid som inte annars räknas till godo för pensionen.

Dispens vad gäller pensionstiden beviljas av statsrådet. För närvarande är det rätt exceptionellt att dispens beviljas. Dess betydelse har minskat på grund av att fördelarna inom de olika pensionssystemen har förenhetligats och arbetspensionsskyddet numera täcker allt förvärvsarbete. Ärligen kommer det in 2–3 ansökningar som gäller pensionstiden.

Regeringens mål är att minska mängden av de ärenden som behandlas vid statsrådets allmänna sammanträde så att endast sådana ärenden som är av samhälls- eller betydelse handläggas vid statsrådets allmänna sammanträde. Där- emot är beslut som innebär att prövningsrätt används i frågor som gäller enskilda personer sådana ärenden som skall handläggas på minister- eller nivån.

Med hänvisning till vad som ovan anförts föreslås att 5 § 8 mom. StPL ändras så att behörigheten att bevilja dispens vad gäller pensionstiden överförs från statsrådet till finansministeriet. Förutsättningarna för beviljandet av dispens föreslås förbli oförändrade.

2. Ärendets beredning

Ändringen av regeln för uträkning av pensionslönen har beretts vid finansministeriet och

vid statens delegation för pensionsärenden, i vilken de mest representativa centralorganisationerna för statstjänstemän och statens arbetstagare är företrädade.

Förslaget om överföring av behörigheten att bestämma pensionstiden baserar sig på ett beslut av ministerutskottet för utvecklande av förvaltningen.

3. Propositionens ekonomiska och andra verkningar

De föreslagna ändringarna har inga betydande ekonomiska verkningar. Ändringen av regeln för uträkning av pensionslönen förbättrar på ett väsentligt sätt statskontorets servicenivå.

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 juli 1989.

Lagens 7 § 1 mom. skall tillämpas på anställningar som upphör den 30 juni 1989 eller därefter. Den nya regeln för uträkning av pensionslön skall tillämpas på individuell förtidspension och förtida ålderspension efter det att de har trätt i kraft, om anställningen upphör under nämnda tid. Såsom tidigare sagts förutsätter genomförandet av systemet med flexibel pensionsålder att den föreslagna ändringen samtidigt genomförs.

Det nya 7 § 1 mom. skall på motsvarande sätt tillämpas även på invalidpension och arbetslöshetspension. I dessa pensionsformer kan förmånstagaren inte själv förutsäga tidpunkten för när pensionen börjar. Däremot kan förmånstagaren själv förutsäga tidpunkten för när den traditionella ålderspensionen börjar. Därför skall lagändringen inte gälla de år som redan intjänats. Sålunda föreslås att lagen inte skall tillämpas på ålderspension som börjar före den 1 januari 1994, med undantag av förtida ålderspension, utan att den nuvarande regeln då tillämpas.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag**om ändring av 5 och 7 §§ lagen om statens pensioner**

I enlighet med riksdagens beslut ändras 5 § 8 mom. och 7 § 1 mom. lagen den 20 maj 1966 om statens pensioner (280/66),

av dessa lagrum 5 § 8 mom. sådant det lyder i lag av den 14 december 1979 (902/79) och 7 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 9 maj 1986 (333/86), som följer:

5 §

Finansministeriet kan i enskilda fall, då statens intresse det påkallar, förordna att såsom pensionstid helt eller delvis skall räknas den tid, under vilken förmånstagare efter fyllda 23 år innehaft även annan anställning eller annat uppdrag än de i 1 och 5 mom. nämnda.

7 §

Den pensionsgrundande lönen fastställs särskilt för varje anställningsförhållande genom att medeltalet per månad räknas ut för de sammanlagda, i enlighet med 16 § justerade arbetsförtjänsterna av anställning under de 2 kalenderår som på nedan nämnt sätt valts ut bland de högst 4 sista kalenderåren före anställningens upphörande. Har anställningen fortgått under flera än 2 kalenderår, beaktas inte det år under vilket anställningen började, om anställningen inte under nämnda kalenderår fortgått minst 6 månader. Kan 3 kalenderår sålunda väljas, lämnas av dem det år under vilket arbetsförtjänsterna i medeltal per månad är lägst utan avseende, och kan 4 kalenderår väljas, lämnas även det år under vilket arbetsförtjänsterna i medeltal per månad är störst

utan avseende. Har anställningen fortgått under endast ett kalenderår, betraktas den genomsnittliga arbetsförtjänsten per månad såsom pensionsgrundande lön. Har anställningen fortgått under flera än 4 kalenderår, fastställs den pensionsgrundade lönen på ovan nämnt sätt på basis av de arbetsförtjänster som erhållits under de 4 kalenderår som föregick anställningsförhållandets upphörande, dock så att om anställningen upphör vid utgången av kalenderåret beaktas det år då anställningen upphörde. Då det är fråga om invalidpension, anses anställningen vid uträkning av den pensionsgrundande lönen ha upphört vid utgången av kalendermånaden före den i 9 § 1 mom. nämnda invaliditetens början.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1989.

Lagens 7 § 1 mom. tillämpas på anställning som upphör den 30 juni 1989 eller därefter. Lagens 7 § 1 mom. tillämpas emellertid inte på sådan annan ålderspension än förtida ålderspension som börjar före den 1 januari 1994. På sådan annan ålderspension tillämpas det tidigare stadgandet.

Helsingfors den 14 april 1989

Republikens President
MAUNO KOIVISTO

Finansminister *Erkki Liikanen*

Lag

om ändring av 5 och 7 §§ lagen om statens pensioner

I enlighet med riksdagens beslut ändras 5 § 8 mom. och 7 § 1 mom. lagen den 20 maj 1966 om statens pensioner (280/66),

av dessa lagrum 5 § 8 mom. sådant det lyder i lag av den 14 december 1979 (902/79) och 7 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 9 maj 1986 (333/86), som följer:

Gällande lydelse

5 §

Statsrådet kan i enskilda fall, då statens intresse det påkallar, förordna att såsom pensionstid helt eller delvis skall räknas den tid, under vilken förmånstagare efter fyllda 23 år innehaft även annan anställning eller annat uppdrag än de i 1 och 5 mom. nämnda.

7 §

Den pensionsgrundande lönen fastställs särskilt för envar anställning genom att medeltalet per månad räknas ut för de sammanlagda, i enlighet med 16 § justerade arbetsförtjänsterna av anställning under de 2 kalenderår som på nedan nämnt sätt valts ut bland de högst 4 sista kalenderåren före anställningens upphörande. Har anställningen fortgått under flera än 2 kalenderår, beaktas inte det år under vilket anställningen började, om anställningen inte under nämnda kalenderår fortgått minst 6 månader. Kan 3 kalenderår sålunda väljas, lämnas av dem det år under vilket arbetsförtjänsterna i medeltal per månad är lägst utan avseende, och kan 4 kalenderår väljas, lämnas även det år under vilket arbetsförtjänsterna i medeltal per månad är störst utan avseende. Har anställningen fortgått under endast ett kalenderår, betraktas den genomsnittliga arbetsförtjänsten per månad såsom pensionsgrundande lön. Då det är fråga om invalidpension, anses anställningen vid uträkning av den pensionsgrundande lönen ha upphört vid utgången av kalendermånaden före den i 9 § 1 mom. nämnda invaliditetens början.

Föreslagen lydelse

5 §

Finansministeriet kan i enskilda fall, då statens intresse det påkallar, förordna att såsom pensionstid helt eller delvis skall räknas den tid, under vilken förmånstagare efter fyllda 23 år innehaft även annan anställning eller annat uppdrag än de i 1 och 5 mom. nämnda.

7 §

Den pensionsgrundande lönen fastställs särskilt för *varje* anställningsförhållande genom att medeltalet per månad räknas ut för de sammanlagda, i enlighet med 16 § justerade arbetsförtjänsterna av anställning under de 2 kalenderår som på nedan nämnt sätt valts ut bland de högst 4 sista kalenderåren före anställningens upphörande. Har anställningen fortgått under flera än 2 kalenderår, beaktas inte det år under vilket anställningen började, om anställningen *inte* under nämnda kalenderår fortgått minst 6 månader. Kan 3 kalenderår sålunda väljas, lämnas av dem det år under vilket arbetsförtjänsterna i medeltal per månad är lägst utan avseende, och kan 4 kalenderår väljas, lämnas även det år under vilket arbetsförtjänsterna i medeltal per månad är störst utan avseende. Har anställningen fortgått under endast ett kalenderår, betraktas den genomsnittliga arbetsförtjänsten per månad såsom pensionsgrundande lön. *Har anställningen fortgått under flera än 4 kalenderår, fastställs den pensionsgrundade lönen på ovan nämnt sätt på basis av de arbetsförtjänster som erhållits under de 4 kalenderår som föregick anställningsförhållandets upphörande, dock så att om anställningen upphör vid utgången av kalenderåret beaktas det år då anställningen upphörde.* Då det är fråga om invalidpension, anses anställningen vid uträkning av den pensionsgrundande lönen ha upphört vid utgången av

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

kalendermånaden före den i 9 § 1 mom. nämnda invaliditetens början.

---

*Denna lag träder i kraft den 1 juli 1989.
Lagens 7 § 1 mom. tillämpas på anställning som upphör den 30 juni 1989 eller därefter.
Lagens 7 § 1 mom. tillämpas emellertid inte på sådan annan ålderspension än förtida ålderspension som börjar före den 1 januari 1994. På sådan annan ålderspension tillämpas det tidigare stadgandet.*
